

NUX VOMICA*
Dr. Gheorghe Jurj,

* *Revista Română de Homeopatie*, vol 1, 2000; 13-21

În orice statistică în legătură cu frecvența remediilor utilizate în homeopatie, Nux vomica ocupă unul dintre primele locuri. În ciuda a 200 de ani de istorie a rămas unul dintre cele mai frecvent prescrise și dintre cele mai fidele remedii. Este unul dintre cele mai indicate remedii pentru consecințele vieții moderne în care *stresul generează dezordine iar dezordinea generează mecanisme artificiale de compensare* într-un cerc vicios.

Așa cum subliniau și clasicii homeopatiei, Nux vomica este un remediu predominant masculin; dar, în ultima vreme îl găsim tot mai frecvent indicat și la femei, pentru că stres-ul vieții moderne afectează deja egal cele două sexe. O mamă ce lucrează 8-10 ore într-un stres comparabil cu al oricărui bărbat, ce răspunde la zeci de telefoane pe zi și trebuie să ia decizii importante de la o oră la alta, care vine acasă după ce face cumpărăturile în grabă, care trebuie să vadă de cele casnice și de problemele fiecăruia dintre copii, este o bună candidată la o decompensare de Nux vomica. Adeseori ajunge la limita puterilor; dar, pentru că știe că trebuie să continue, că „trebuie să fie tare” o vedem luând tranchilizante, „vitamine”, minerale, nu rar pastile pentru slăbit (pentru că, nu-i așa, trebuie să arate bine și să fie în formă dar nu-i ajunge timpul pentru a face și sport).

Interesant este și faptul că Nux vomica devine un remediu din ce în ce mai indicat la copii. Nu doar la copii preșcolari, unde are câteva indicații deja consacrate în tulburările dispeptice acute, ci și la copii mai mari, la care stres-ul de școală se asociază cu un *stres de responsabilizare* din ce în ce mai precoce. Adeseori printre copiii care au nevoie de Nux vomica sunt acei copii ambițioși, cărora li se cere mereu (dar care ajung și să dorească) să fie mereu printre primii, care în paralel cu școala fac numeroase ore suplimentare (ba de balet, ba de pian, de matematică, de una sau mai multe limbi străine) pentru că părinții doresc „ să fie bine pregătiți pentru viață”. Copii care nu mai au copilărie dar au multe „ obiective” de realizat și care, de la un moment dat, încep să prezinte dureri de cap, tulburări digestive și insomnii; copiii irascibili și iritabili, nervoși, încrâncenați. La vârsta adolescenței, se descoperă că acei „ copiii minunați care nu au făcut niciodată probleme părinților” se apucă devreme de fumat, fac escapade bahice, că , eventual, consumă ocazional (sau regulat) droguri, deși au primit „ o bună educație” acasă. Este surprinzător cât de des am întâlnit cazuri de adolescenți care au avut nevoie și care au beneficiat (pentru afecțiuni dintre cele mai diverse) de Nux vomica, nu doar ca remediu conjunctural ci și ca remediu profund, de fond.

În toate aceste cazuri, ceea ce apare evident în timpul consultației este o anumită **presiune existențială**: individul se simte presat, împins, depășit de factorii care îi compun propria existență. Nu este vorba numai de UN stres ci de un întreg ansamblu de factori de stres existențial, care îl fac să resimtă faptul că este surmontat de cerințele existenței. Se simte depășit, tracasat, divizat de prea multe dar nu renunță; trebuie să facă față (pentru că nu se poate altfel) și pentru ca să poată face față apelează la tot felul de

expediente și substitute; alcool, țigări, medicamente de tot felul, viață nocturnă.

Acest ansamblu de factori care îl face pe individ să resimtă că este **la limită** este esențial în conturarea tabloului de Nux vomica și el se constituie într-o *cauzalitate unică* (dar cu multe componente) care poate genera cele mai diverse simptome. Este foarte important felul în care individul *resimte* această presiune; există un „sentiment existențial” caracteristic pentru Nux vomica și odată ce acesta a apărut, mai devreme sau mai târziu apar și simptomele. Acest sentiment este icebergul din care se ivesc simptomele de la suprafață.

De aceea, ca tehnică de abordare a unor astfel de cazuri, sunt de precizat întotdeauna cei trei poli care pot confirma remediul

1. Ansamblu existențial, cu stresuri care se cumulează și care dau impresia că individul este la limită.
2. Modul în care individul încearcă să depășească sau să compenseze acest stres
3. Simptomele individuale, care adeseori au rolul unor adevărați „markeri” tipici pentru un anumit remediu.

De obicei pacienții vin la medic pentru a se plânge de tocmai acest al treilea pol. Este ceea ce aparent îi deranjează cel mai tare. Dar în descrierea simptomelor individuale, ei folosesc adeseori cuvinte sau expresii care reflectă „ceea ce este în spatele lor”. În cazul lui Nux vomica, de exemplu apar adesea expresii ca „strânsoare”, „constricție”, „obstrucție”, „insuportabil” sau „intolerabil” (de ex. aerul condiționat este „insuportabil” și duce invariabil la „obstrucție nazală”), „prea mult” (trebuie să-și desfacă centura pentru că după ce a mâncat „prea mult”, are „prea multe gaze” care îl „presează” și care fac centura „de nesuportat”). De aceea, este important să ascultăm nu numai simptomele cât, mai ales, felul în care pacienții vorbesc despre ele și să încercăm să ne dăm seama ce simte pacientul. Care este starea lui de spirit? Cum simte el propria existență?

Pentru că principiul integralității este mereu prezent, pentru că întotdeauna pacientul este un INTREG, chiar și atunci când exprimă simptome separate el exprimă întregul. O bună imagine a „**sindromului care supără cel mai tare**” sau a „**tulburării pentru care a venit la consult**” poate fi calea cea mai rapidă pentru a preciza ansamblul, pentru că ansamblul se exprimă întotdeauna cu putere în aceste simptome.

De aceea, după ce în partea generală am făcut o descriere a ansamblului remediei și a psihismului său, în partea de Materie medicală propriu zisă, am insistat pe cele mai caracteristice semne și simptome încercând să le situez în contextele lor , pentru că ele vor fi cele pentru care pacientul vine la medic. Pornind de la ele, se poate reconstitui, urmând o cale integrativă, întregul și odată avută imaginea acestuia, se poate TRATA întregul, astfel încât tulburările periferice să aibă o vindecare reală.

Pentru a ne face o imagine completă și corectă asupra oricărui remediu trebuie să cunoaștem însă și date generale în legătură cu proveniența lui, efectele farmacodinamice și toxicologia.

BOTANICĂ

Strychnos nux vomica L. este o specie de arbore liană răspândit în sudul Asiei (India, Ceylon, Vietnam) și în nordul Australiei. Specia poate ajunge la o înălțime de 10-25 m,

are frunze opuse, ovate, întregi, lucioase și persistente. Florile mici de culoare albă sunt grupate în cime. Fructul este o bacă sferică, de mărimea și culoarea unei portocale, cu epicarp dur, lemnos și are în interior o pulpă albă ce conține 3-5 semințe.

COMPOZIȚIE

Semințele conțin 2-3 % alcaloizi, alcaloidul principal fiind stricnina (aproximativ 50% din totalul alcaloizilor), dar conține și o cantitate însemnată de brucină (10,11, dimetoxistricnina). În cantități reduse se mai găsesc și alcaloizi secundari : colubrine, pseudostricnina, vomicina, novacina.

Cercetări experimentale au stabilit că alcaloizii principali se găsesc în cantitățile cele mai mari în frunzele tinere, procentual chiar mai mare decât în semințe. În sămânța alcaloizii sunt concentrați în endosperm și embrion sub formă de săruri ale acidului igazuric (acidul clorogenic) și se caracterizează printr-un gust foarte amar, pe primul loc situându-se brucina, folosită ca etalon în stabilirea indicelui de amăreală.

FARMACOLOGIE

Ni s-a părut utilă o rememorare a acțiunilor farmacologice ale extractelor de *Nux vomica*, întrucât acestea prefigurează multe dintre simptomele patogeneziilor sale homeopatice. Farmacologia creează un prim cadru de înțelegere a remediului, poate cel mai elementar dar fără îndoială important, ce indică însă deja “geniul” remediului. Extractul total (tinctura) din semințele de *Strychnos nux vomica* își datorează acțiunile farmacologice în special stricninei, brucina având o acțiune de 50 de ori mai slabă. În doze mici stimulează secreția gastrică și digestia.

Stricnina crește tonusul muscular (striat), din care cauză, la pacienții astenici dă impresia subiectivă a măririi forței fizice. Acestea se întâmplă prin creșterea excitabilității reflexe prin acțiunea sa asupra sinapselor inhibitorii de la nivelul măduvei și a sistemului nervos central. De unde și o creștere a tonusului musculaturii netede și o excitabilitate mărită a centrilor vasomotori.

Administrată intraarterial în doze mici (5-20mg) stricnina blochează transmiterea influxului nervos postganglionar și transmiterea mediată de acetilcolină și fizostigmină dar (pentru afecțiuni dintre cele mai diverse) acționează în sensul creșterii transmiterii nervoase pe receptorii nicotiniici. Astfel ea acționează ca un parasimpaticolitic, nu numai asupra sistemului nervos central dar și asupra celui vegetativ.

În doze ponderale, alopatiche, extractele de *Strychnos* au fost folosite îndelung - și nu fără succes - ca stimulent al motilității gastrointestinale în preparate digestive, ca tonic general sau muscular în paralizii periferice de origine toxică sau infecțioasă, ca analeptic respirator, ori în distoniile vegetative (alături de tonicardiacе minore din *Convallaria* și *Adonis*).

Datorită efectului vasomotor, crește tensiunea arterială, de unde contraindicația alopatică în această afecțiune, la fel ca și în paralizii spastice, stările de excitație psihomotorie ori afecțiuni hepatice și renale (eliminarea hepatică este lentă existând riscul acumulărilor).

TOXICOLOGIE

În doze mari alcaloizii din *Nux vomica* provoacă o creștere a excitabilității reflexe, midriază, contracții musculare spastice până la apariția convulsiilor și opistotonus.

Moartea survine printr-o criză tetanică, prin asfîxie. În caz de supradozare accidentală, se asigură bolnavului liniște completă (acesta fiind sensibil la cele mai mici stimulări senzoriale ce pot declanșa convulsiile) și se administrează intravenos barbiturice. Stricnina însăși este antidot pentru o serie de substanțe ce deprimă centrul respirator și vasomotor , cum sunt barbituricele.

PATOGENEZIE

Prima patogenezie, cuprinzând 1320 de simptome aparține lui Hahnemann, care în afara simptomelor descrise de el însuși și discipoli, citează și date din literatura timpului. Allen T.F. citează o listă de 74 de referințe și descrierea sa cuprinde 1823 de simptome. Începutul descrierii remediului în *Materia Medica Pura* și *Bolile cronice*, dă acestuia o importanță ce va face istorie în întreaga literatură homeopatică : *Există câteva remedii a căror majoritate a simptomelor corespunde în similaritate cu simptomele celor mai frecvente boli umane și, de aceea, au o întrebuințare homeopatică eficace. Acestea pot fi numite **policreste**. Din această categorie aparține și sămânța de *Nux vomica* ...ce se dovedește cel mai blând și cel mai eficace remediu în toate bolile ale căror simptome corespund în similaritate cu efectele pe care *Nux vomica* este capabilă să le producă la persoane umane sănătoase ...*

În afară de faptul că la *Nux vomica* apare pentru întâia dată conceptul de **policrest**, (greaca veche: *krestein* = a fi de folos, a sluji; literal „ ceea ce slujește la multe” boli) Hahnemann face în introducerea citată și o primă descriere a ceea ce am putea numi tipul sensibil, o descriere a **tipologiei** psihice a remediului : *acesta ... este mai frecvent cerut de persoane cu un temperament anxios, zelos, mândru și fierbinte sau cu o dispoziție malițioasă, răutăcioasă, irascibilă.*

Un al treilea punct crucial pentru întreaga doctrină homeopatică (după cele de **policrest** și **tipologie**) pe care îl regăsim în descrierea remediului *Nux vomica* din *Materia Medica Pura* hahnemaniană este acela de **reacție primară** care explică faptul că un același remediu poate prezenta simptome contradictorii:

*În acest caz , ca și în cazul altor remedii, ne întâlnim cu simptome ce par completamente sau parțial antagoniste unul altuia, cu acțiuni alternante care în același timp sunt acțiuni primare , ceea ce explică eficacitatea lui *Nux vomica* într-un număr mare și diferit de afecțiuni. .*

Un remediu nu prezintă niciodată doar o indicație ci el determină un ansamblu dinamic în funcție de starea și momentul impactului cu individul. Cele mai multe dintre remedii au o acțiune bifazică și adeseori prezintă simptome contradictorii ce trebuie considerate cu grijă.

Preparatul hahnemanian pornește de la semințele de *Nux vomica* triturate până la pulbere și apoi trecute în succesiunea de dinamizări și diluări în soluție alcoolică.

CARACTERIZARE GENERALĂ

Boericke face în ediția din anul 1927 a *Materiei sale medicale* [], o caracterizare excelentă, clasică de-acum, a condiției generale a remediului, de aceea o cităm în întregime, ea nefiind cu nimic alterată de trecerea anilor : *Nux vomica este remediul preeminent pentru multe dintre condițiile incidente vieții moderne. Pacientul tipic Nux*

vomica este mai degrabă slab, rapid, activ, nervos și iritabil. Îndeplinește mult travaliu mental, are o mulțime de tensiuni nervoase și duce o viață sedentară, datorată lucrului prelungit la birou, studiului îndelungat și aplecării atente asupra afacerilor, cu toate grijile și anxietățile lor. Această viață în spații închise și tensiuni mentale caută stimulante, cafea, vin, posibil chiar în exces. Pe de altă parte speră să-și liniștească starea de excitație nervoasă întrebându-și efecul sedativ al tutunului dacă nu devine chiar o victimă a drogurilor sedative, ca opiumul etc. Acestea sunt asociate și cu alte abuzuri; la masă consumă de preferință alimente bogate și stimulante; vinul și femeile își aduc și ele contribuția pentru a face uitare încordarea de peste zi. Orele târzii le sunt consecință iar capul mare, dispesia și o dispoziție iritabilă moștenirea de a doua zi. Acum ia medicamente catarctice, pilule de ficat, sau ape minerale și în curând se obișnuiește să le folosească, ceea ce complică mai departe lucrurile. Pentru că aceste slăbiciuni sunt mai obișnuite la bărbați decât la femei, Nux vomica este un remediu predominant masculin. Toate aceste condiții produc un sistem nervos iritabil, hipersensibil și supraimpresionabil unde Nux vomica va face mult pentru a-l domoli și calma.

Înainte de descrierea sindroamelor și simptomelor particulare remediuului este de subliniat importanța **stilului de viață** ca determinant al constituirii imaginii acestui remediu. **În cazul Nux vomica, stilul de viață luat în ansamblu este o cauzalitate** complexă, cu numeroase fațete și intercondiționări, dar mai ales cu o succesiune și simultaneitate de cercuri vicioase ce duc la dezorganizarea persoanei.

Nux vomica este de aceea remediu prin excelență a ceea ce am putea numi “*sindromul șefului*” .

BOSS SYNDROME

Am numit așa un complex de simptome care apar la persoane foarte ocupate, cu multe responsabilități, care duc o viață socială activă căreia îi plătesc prețul.

Pentru a înțelege acest sindrom trebuie să-i creionăm premisele, ce descriu pe de o parte un adevărat stil de viață, , dar și un **adevărat complex de simptome**¹ neîncadrabile cu exactitate, de fapt, în nici o entitate nosologică definită de tratatele medicale, dar care se regăsesc la atât de multe persoane și atât de constant încât merită încercarea de a le descrie în cadrul unui sindrom.

Datele obiective ale acestei condiții sunt timpul de lucru de obicei prelungit, în condiții de stress, impuse de responsabilitățile multiple și contactele umane diverse. Există o premisă ce ține de persoanele ce năzuiesc spre astfel de posturi - *ambitia*, fie că este una de a se situa deasupra celorlalți (cu mijloace mai mult sau mai puțin oneste) fie chiar doar aceea ce ține de perfecționism . “ Totul depinde de mine” “ sunt responsabil de toate “ este sentimentul cel mai important al acestei posturi sociale - fapt adeseori real- dar și prima capcană a acestei condiții. Inevitabil el duce la un moment dat la sentimentul

¹ N.A. ceea ce în text apare **subliniat, îngroșat și cu italice**, reprezintă sublinierile autorului menite a evidenția ideea din text. Cuvintele **îngroșate** reprezintă simptome de gradul 4, cele cu *italice* reprezintă simptome de gradul 3 din repertoriul Synthesis 6.2 [] astfel încât lectorul le putea lua în considerare ca atare. Din această cauză nu s-au adăugat referințe bibliografice la toate aceste simptome, nota de față precizându-le originea și gradul. Nu s-au subliniat simptome de grad mai mic.

excedării, la acela că “problemele mă depășesc”, înțeles rareori conștient dar de cele mai multe ori resimțit inconștient. Astfel sentimentul conștient al puterii ce însoțește în permanență această condiție este dublat în permanență de un sentiment de insuficiență, de inadecvare. Acesta din urmă declanșează o stare de anxietate profundă, în undergroundul psihismului, o reală frică ce se manifestă în acte uneori stupide. Astfel un prim șir de factori pare să caracterizeze condiția, de unde ceea ce am putea numi ecuația

Sentimentul Responsabilității

Sentimentul Puterii

Sentimentul Insuficienței

Anxietatea (Fricile)

Fiecare dintre acești factori poate avea conotații multiple și foarte diverse, în funcție de situația concretă a individului și de modelul propriu de interpretare.

Pe de altă parte fiecare dintre sentimentele acestea pot fi mai mult sau mai puțin conștiente, putându-se distribui pe o scală dublă, de intensitate și conștientizare, de la nivelele subliminale până la nivele ce se manifestă puternic și perturbator sau dimpotrivă, eliberator, ducând la soluții - adecvate sau nu.

Un model pe două coordonate - intensitate și conștientă - ar putea fi elaborat .

În acest model vom avea

1. intensitate mică (-) conștientă mică (-)
2. intensitate mică (-) conștientă mare (+)
3. intensitate mare (+) conștientă mică (-)
4. intensitate mare (+) conștientă mare (+)

între care toate nuanțele sunt posibile.

Situațiile cele mai favorabile sunt cele în care conștientizarea este mare (2 și 4) iar dintre ele situația cea mai productivă este cea de a doua, unde se pot lua cele mai bune decizii.

Situațiile în care conștientizarea este minimă sunt consumptive (1 și 3) și ele generează inevitabil dezordine atât în plan individual cât și în plan colectiv.

Conștientizarea stres-ului este un factor *sine qua non* al condiției boss-ului pentru că ea determină în cele din urmă modelele comportamentale.

Se impune poate o abordare nouă a acestei condiții.

Nu doar competență managerială, nu doar calitățile profesionale ci, mai ales, capacitatea de a conștientiza sursele de stress și capacitatea de a fi în armonie cu sine-însuși, se impun ca și calități ce trebuie cultivate.

Pentru că deciziile de luat nu sunt pur intelectuale ci au adesea mare rezonanță emoțională (de la bucurii la frământări și anxietăți, de la dezamăgiri la spaime și sentimente de neputință, de la orgoliu la sentimentul înfrângerii, ș.a.m.d.) există o supraîncărcare (overload) mentală. De aici primele simptome : *neatenție, iritabilitate, lipsă de interes și de percepție a celor din jur, dificultăți de concentrare, mai ales la citit.*

Sentimentul puterii îi hrănește *orgoliul*, orice contaritate îi poate provoca **furia, jignindu-se cu ușurință**. Acestea pot degenera în paroxisme de **violență, la furie și dorință de a sparge, de a lovi**. În forme mai diminuate poate fi doar *arțăgos, aspru în vorbire, insultând fără remușcări sau atunci când i se cere să răspundă la anumite*

întrebări. *Încăpățânat, morocănos*, dar în același timp *plin de ambiții și pasiuni*, devine cu ușurință gelos și invidios pe succesele altora și malițios găsimd cu plăcere noduri în papură.

Pe de altă parte dependența tot mai mare de lucru , fiecare problemă rezolvată aduce alte probleme din ce în ce mai mari care sunt din ce în ce mai crono- și energofage. Apare workoholism-ul (barbarism derivat de la alcohol-ism), **mania de a lucra**. Chiar dacă intelectual deciziile sunt corecte ruminarea problemelor sau a impresiilor de peste zi continuă și în somn. De unde somnul neliniștit, plin de vise, cu treziri facile, culminând cu insomnia de trezire din mijlocul nopții - la 3, 4 noaptea - când se fac toate scenariile cu putință, ce împiedică readormirea. Aceasta are loc prea târziu, înspre dimineață, când este vremea de mers la lucru. Trezirea are loc cu o stare de buimăceală și este însoțită de o intensă insatisfacție chiar *furie* ce se răsfrânge asupra șefului de lucru (printre simptomele contradictorii găsim *lenea, aversiunea față de lucru*) și asupra subordonaților. De altfel *toate lucrurile par mai rele dimineața*. Acesta este primul cerc vicios :

cel al timpului în continuă criză. Criză de somn, de timp pentru familie, de timp pentru sine, de timp... pur și simplu. Conștiința lipsei de timp duce la o *nerăbdare* pe care poate doar la Argentum Nitricum o mai regăsim, iar aceasta la o sclavie care generează alte stres-uri : **sclavia ceasului**. Boșii sunt mereu cu ochii pe ceas. Mereu în criză de timp generează la rândul-le crize de timp. Chiar pentru fapte banale, pentru întâlniri de plăcere, pentru distracții, nu pot scăpa de infernala obsesie a timpului. De aici și un cameleonism inevitabil care *separă timpurile* brutal , după modelul separării deciziilor de la o clipă la alta. Timpul insuficient generează tot lanțul de consecințe expus mai sus, până la spaima inadecvării și frică. Pe de altă parte cei roboți timpului devin la rândul-le consumatori de timp, ale timpului propriu și a timpului altora: ședințe nesfârșite, negocieri de dragul artei, pierdere în amănunte sau nevoia de rapoarte fără sens.

Al doilea cerc vicios apare ca încercări de a-l rupe pe primul și este constituit de **încercările de evadare**. Fiecare din cele enunțate mai sus sunt percepute într-un fel sau altul ca niște constrângeri, pe diferite planuri și în diferite moduri. Aceste constrângeri generează *tensiune intrapsihică ce-și caută eliberarea, decompresiunea* fie în mod natural fie, cel mai ades, prin mijloace artificiale.

Boss - ul atotputernic este de fapt un oprimat. El nu-și poate manifesta personalitatea, decât conform unui *model*, pe care îl agreează - pentru că îi conferă putere - dar care îi și repugnă în aceeași măsură - pentru că îl neagă în aspecte ce țin de intimitatea afirmării sale de sine intime ca **om**. El se simte victimă a necesităților, consimte la acte indemne și face cu necesitate compromisuri. Este tot mai mult boss și tot mai puțin om. Începe să se simtă alienat și , în cele din urmă tot mai nefericit.

Pentru a compensa lipsa timpului și sentimentul insuficienței recurge la stimulante care îl fac să fie mai puțin obosit, la *cafea, tutun, și alcool - care însă îl pot agrava* - la nelipsitele pastile de tonifiere, vitamine dacă nu chiar la *abuzuri de medicație* alopatică. Nu rareori simptomele apar *după excесе sexuale* , la care este înclinat. Fără a greși prea mult am putea caracteriza tipul de Nux Vomica drept **un om al tuturor abuzurilor**, al tuturor exceselor prin care încearcă de fapt să-și compenseze lipsa de stabilitate și satisfacție interioară.

Pe de altă parte decompresiunea naturală a acestor tensiuni generează *anxietate*, dintre

anxietățile de grad înalt fiind *cele legate de mersul afacerilor*, având curiosul orar de apariție nocturnă, după primul somn, când se trezește năpădit de griji și construcții fantasmagorice. *Frica că ceva rău urmează să se întâmple, frica de faliment și ghinion (misfortune) și, în momentele de disconfort fizic, frica de moarte.*

De aici și cel de-al treilea cerc vicios **cel al epuizărilor**. Munca îl epuizează dar lucrează în exces, se stimulează cu excitante ce îl fac irascibil, nervos și ineficient în cerc vicios. Se epuizează, este depășit dar nu se poate opri din carusel și treptat apar **somatizările**, manifestările fizice, întâi discrete apoi tot mai serioase a-l căror răsunet îi sporesc panica și anxietățile. Odată cu somatizările simptomele mentale tind să se extindă în domeniul manifestărilor corporale:

- în primul rând ca **proiecții** - își proiectează în mod simbolic suferința psihică asupra corpului, la modul *isteric* sau *ipochondriac* (ambele de gr.3 în repertoriu)
- în al doilea rând ca **suferințe fizice propriu zise**, ce apar ca urmare, a dezordinilor fiziologice, a dereglărilor în sistemele de autoreglare, a imunodepresiei și nu în ultimul rând datorată unei scăderi a energiei vitale cu toate consecințele sale.

Există două registre în care se desfășoară somatizările. Primul registru este acela al simptomelor ce apar ca urmare a stărilor de **iritabilitate, de excitare psihică și nervoasă**. *Iritabilitatea* - semn precoce al unei instabilități psiho-emoționale și fizice - se manifestă de exemplu *dimineața la trezire*, însoțită sau nu de anxietate, dar mai ales în raporturile cu ceilalți. Dacă apar micile probleme de sănătate cum sunt cele digestive, hepatice sau hemoroizii, iritabilitatea poate deveni extremă. Ea se însoțește cel mai adesea de o **sensibilitate senzorială** extremă : *sensibilitate la lumină, la cele mai mici zgomote, la mirosuri*, la compresiunea cravatei sau centurii. Această sensibilitate poate merge până la *tendința de a leșina*.

Cel de-al doilea registru este al simptomelor ce sunt rezultatul **depresiei psihice și a deprimării fizice**. Starea de buimăceală este uneori extremă, se simte amețit ca după o intoxicație cu cefalee de toate felurile, cu instabilitate vasomotorie în care crizele de hipertensiune alternează cu hipotensiunea ortostatică (*înclinat să șadă, amețește la ridicarea de pe scaun sau din pat*) până la stupoare. *Tristețe și apatie* - după acte fiziologice, *după masă sau după actul sexual* - **cu gânduri sumbre, de sinucidere, de care vorbește mereu dar nu o comite**.

Simptomele alternează, progresează în timp, se succed, uneori monocrome alteori polimorfe, uneori ușoare alteori extreme. Ceea ce trebuie subliniat însă este faptul că există o continuitate greu de delimitat între simptomele aparent psihice și cele aparent fizice. *Condiția șefului “somatizează” insuficiențe psihice și “psihizează” mici probleme fizice*, astfel încât apar o mulțime de subsindroame pe care le descriem în continuare.²

SINDROMUL VERTIJINOS

Vertij noaptea la trezire din somn sau vertij ce urmează după o perioadă de insomnie.

² N.A. Simptomele trecute în cele ce urmează sunt în bună parte doar cele de grad mare 3 și 4, din repertorii. De aceea ele nu au mai fost subliniate.

Vertij după ce mănâncă, după efort intelectual, după ce bea băuturi alcoolice. Vertij în timpul durerilor de cap. Vertij cu viziune perturbată.

Vertij la mirosirea florilor.

Vertij la ridicare de pe un scaun sau la ridicarea din pat, în timp ce merge.

În timpul vertijului obiectele par să se învârtă în cerc; la fel și toată camera se rotește.

Există o tendință mare la leșin și la cădere într-o parte.

SINDROMUL CEFALALGIC

Patogeneziile arată o foarte mare și diversă paletă de tipuri de dureri de cap ce am putea să le grupăm în câteva categorii

1. *Durerile ce apar de dimineața la trezire* : sunt preponderent dureri frontale sau supraorbitale, apar încă din pat, sunt ameliorate de ridicare. Adeseori însoțite de vertij. Senzația pe care o dau este aceea de presiune sau de apăsare și de buimăceală.

2. *Durerile ce apar în context cataral*. Nux vomica este unul dintre cele mai sensibile remedii la curenții de aer, contactând cu ușurință “răceli” în zona cefalică. Dureri de cap însoțite de obstrucție nazală sau dimpotrivă de coriză. Cefalee după expunere la aer rece, sau după vânt rece. Dureri de cap apărute pe timp rece și umed.

3. *Dureri de cap datorate hipersensibilității* : cele apărute după emoții sau stări de excitație emoțională, dureri de cap după zgomot, dureri de cap (frontale) agravate de fiecare pas, dureri de cap la scuturarea capului, dureri de cap după alcool chiar în cantități mici.

4. *Durerii de cap apărute în context digestiv* : dureri de cap postprandiale, însoțite de pirosis și greață, dureri matinale după ce în ajun a avut o masă copioasă, dureri de cap în contextul unor intoxicații.

Ca localizare aceste dureri sunt cel mai adese frontale sau occipitale, cu senzația particulară de a se extinde de la ceafă în jos pe coloană.

Descrierea lor este făcută de pacient ca presiune, ca de contuzie sau de tracțiune. Sunt ameliorate de presiune, învelire și repaus.

Sunt de notat și câteva senzații particulare ce pot fi resimțite chiar și în lipsa durerilor: senzația că întregul cap este umflat, mărit de volum și greu, mai ales dimineața la trezire; senzația de căldură la cap ce apare de dimineață sau după o excitare nervoasă ori furie (aceasta din urmă însoțită de față roșie și adeseori de pusee de hipertensiune arterială)

SINDROMUL OFTALMOLOGIC

În afara simptomelor **blefaroconjunctivale** ce apar după expunere la frig, cu dureri (în special ca arsură) la nivelul pleoapelor - mai ales pe cantul intern - roșeață, secreții ce fac deschiderea ochilor dificilă mai ales dimineața, există și câteva simptome de grad înalt ce merită menționate:

Fotofobia, ce apare fie matinal fie în contextul cefaleelor ori după enervări.

Paralizia mușchilor globului ocular.

Pierderea vederii sau diminuarea ei în timpul vertijului.

SINDROMUL O.R.L.

Puține **simptome auriculare** și ele apar mai ales în *context cataral* - dureri înțepătoare la înghițire, mâncărimi la nivelul tubei lui Eustache ce determină tuse și înghițiri repetate

- sau datorate unor tulburări de circulație - tinnitus, cu senzație de zgomot ca de bâzâit sau de zumzâit.

Pe de altă parte apare o *hipersensibilitate a auzului*, chiar cu caracter acut, ducând la o percepție exagerată a zgomotelor sau muzicii. Această hipersensibilitate este prezentă în timpul febrei, a transpirațiilor sau la oboseală nervoasă și poate conduce la furie.

La nivelul nasului apar numeroase simptome, parte datorate corizelor și rinitelor vasomotorii, parte datorate unei sensibilități senzoriale cu totul particulare la mirosuri. Extrem de caracteristic pentru remediu sunt *rinitele alternante* cu secreții fluente, apoase, dimineata și în timpul zilei dar cu obstrucție nazală și uscăciune în timpul nopții (Pulsatilla). Scurgeri nazale fluente după tăierea părului, la curenți de aer, la trezire sau după mese sau în contextul unor cataruri. Ameliorate de mersul în aer deschis. Toate simptomele sunt agravate de dimineață, chiar la trezire când apar numeroase strănuturi.

Mâncărime în interiorul nasului, pe dreapta mai ales.

Epistaxis cu sânge de culoare întunecată.

Ca și celelalte Loganiaceae și la Nux vomica există o **mare sensibilitate la mirosuri**, atât la cele plăcute (flori, parfumuri etc.) cât și la cele mai puțin (mirosul de benzină și alte mirosuri puternice) ce determină reacții vasculare și vegetative, de la vertij până la leșin, greață și vomă.

La nivelul faringelui apar simptome datorate sensibilității la frig și aer rece, în context inflamator - dureri la înghițire și senzație de asprime în gât, sau dureri înțepătoare ce se extind la ureche - dar mai ales o seamă de simptome datorate spasmelor la acest nivel, multe din ele amintind de Ignatia sau Gelsemium :

Senzație de nod în gât, senzație de constricție la nivelul gâtului la încercările de a elimina mucusul, senzație de nod în gât și constricție ce apare în timpul somnului sau după enervare.

SINDROMUL DIGESTIV

Este printre cele mai bogate ale remedului, cuprinzând toate segmentele aparatului digestiv.

La nivelul gurii apar afte, stomatite, uscăciune sau dimpotrivă salivă abundentă dar mai ales o serie de *gusturi particulare foarte deranjante*, încă de dimineata, de la trezire: gust rău, putrid, amar sau acru. Acestea pot fi atât de puternic resimțite încât provoacă greață și adeseori vărsături, ce apar cu mare ușurință, fie spontan fie la actul spălării pe dinți.

Apetitul este capricios, în general crescut, uneori cu foame extremă, vorace, însoțită de o stare de irascibilitate. De multe ori apetit paradoxal : lipsă de apetență dimineata dar apetit vorace seara, foame ce apare brusc, din senin, sau inapetență cu senzație de foame. În general este foarte sensibil la foame dar și în această privință apar forme paradoxale. Nu poate mânca decât dacă citește ziarul, dacă se uită la televizor sau dacă își distrage atenția.

Unul din cazurile mele, un copil de trei ani nu mânca decât dacă mergea televizorul și mama se plimba

după el cu mâncarea prin cameră. Nu mânca decât exclusiv mâncare pasirată și foarte selectiv, la orice aliment ce nu-i convenea vărsa imediat. Singurul remediu care a schimbat situația a fost Nux vomica M, după ce diluțiile mai mici nu au reușit să-i modifice comportamentul alimentar.

Greața și voma sunt printre constantele remedului.

Greață dimineața la trezire, încă din pat. Greață ce apare după masă, la 1-2 ore. Greață în timp ce sau după ce fumează. Rău de mare, greață în timpul menstruației sau în timpul sarcinii.

Greață constantă. Greață intensă, cu senzație de leșin, declanșată de cei mai mici stimuli (mirosuri, emoții, vederea sângelui, zgomote).

Voma apare cu mare ușurință, simptom mnemotehnic (Nux vomica provoacă vomă) și constant. Vomă după furie, vomă atunci când încearcă să expectoreze mucusul, vomă cu palpitații.

Vomă fie de lichid biliar, cu gust amar, cu miros pătrunzător, fie de lichid gastric, acru, sau de alimente și mucus.

Vomă după ce hemoragia hemoroidală a fost suprimată.

Indigestii de toate felurile, fără a fi constant determinate de un aliment anume în schimb foarte sensibile la starea psihică sau la abuzuri alimentare. Este probabil *remediul cel mai sensibil la condițiile în care se ia masa*. Dacă în condiții de liniște psihică poate mânca orice - cu plăcere și chiar prea mult - fără nici un fel de simptom, în condiții de stress chiar și cel mai anodin aliment îi poate provoca o mulțime de neplăceri (distensie, pirozis, somnolență, disconfort) motiv pentru care adeseori *renunță la mese* pentru a nu intra într-o zonă de obscurare fiziologică a facultăților mentale.

Simptomele ce apar sunt difuze, schimbătoare, dar sunt resimțite subiectiv cu intensitate, fiind adeseori motivul prezentării la primul consult.

Erucții amare sau acre. Pirozis, senzație de valuri de căldură ce urcă de la stomac.

Senzație de plenitudine postprandială, de greutate - senzația unei pietre în stomac - în abdomenul superior sau de distensie (tensiune) ce obligă la relaxarea centurii. Acestea apar la un oarecare interval după mese (1-2 ore).

Indigestie după consum de cafea. Indigestii ce apar după abuzul de medicamente alopate sau după stres-uri de natură psihică, după suprasolicitări, sau după mâncatul pe fugă în condiții de stres, dezordini stomacale după eforturi sau tensiuni mentale. Aceste dezordini sunt însoțite de dureri.

Dureri resimțite la nivelul stomacului după mese, dureri de dimineață, dureri ameliorate de băuturi calde. Sunt resimțite drept crampe sau ca senzație de tensiune. Cu nevoie de defecare, ce apare imperos.

La nivelul abdomenului există două constante ce caracterizează remediu : senzația de plenitudine (flatulență) și durerile.

Flatulența apare după alimentația în condiții nepropice, în grabă, sau după excese alimentare cu senzație de plenitudine și disconfort.

Principalele *caractere al durerilor abdominale* sunt cele de a fi crampoide, ca de tăietură, datorate spasmelor la diferite nivele. Acestea sunt în general ameliorate de scaun. Se mai descriu și dureri cu caracter de presiune (în hipogastru, cu iradiere spre organele genitale, în zona hepatică etc.) sau cu caracter difuz, ca de piatră în abdomen.

Dureri abdominale de dimineață, în pat. Dureri abdominale apărute după supresia hemoragiilor hemoroidale. Dureri cu senzație de cădere a organelor pelviene (bearing down). Dureri la nivelul hipocondrului drept, cu senzația de apăsare la nivelul ficatului. Dureri agravate de ședere, ameliorate de mișcare, ameliorate de căldură locală,

La nivelul rectului, constipația este frecventă.

Constipație la copii, chiar la nou-născuți.

Constipație cu dorință - chiar imperioasă - de scaun, dar scaune ineficiente. Scaune dificile, trebuie să petreacă mult timp până să le evacueze (lectura ziarelor la toaletă).

Constipație după abuz de medicamente alopate, constipație datorată obiceiurilor sedentare. Însoțită de senzație de constricție spasmodică, dureroasă la nivel rectal.

Scaunul poate fi dur, mare de volum, sau dimpotrivă mic și uscat, eliminat în fragmente.

Constipație alternând cu diareea. Episoadele diareice apar ca deabacuri pe un fond de constipație cronică, cu scaune nu prea numeroase, mai degrabă moi decât apoase, ce sunt resimțite ulterior ca aducând o senzație de bine. Este un *mare remediul al indigestiilor* de toate felurile în care spasmele sunt ameliorate de eliminarea de scaun.

Diareea apare incidental: după băuturi alcoolice, după expunere la frig sau după alimente sau băuturi prea reci, după un catar, ori după excese alimentare.

O caracteristică a remediului este *nevoia imperioasă de scaun*, fie că este vorba de scaune moi sau tari, fie că petrece mult timp până la evacuare sau, dimpotrivă, evacuarea este explozivă.

Frecvent - din cauza sedentarismului, a exceselor alimentare și a constituției - apar **hemoroizii**. În sindrom acut, hemoroizi congestive, mari de volum, sângerânzi, cu senzație de constricție dureroasă. În sindrom cronic, hemoroizi ce apar cu recurență, hemoroizi interni, hemoroizi la cei care beau prea mult alcool. Un key-note al remediului sunt *simptomele ce apar după supresia hemoroizilor*.

Numeroase tipuri de dureri la nivel rectal: ca de arsură, ca de constricție, ca înțepături, ca de tăietură, însoțite foarte frecvent de *tenesme*: în timpul scaunelor, în timpul urinării.

SINDROMUL URINAR

Pe linia reacției primare stricnince regăsim simptome datorate **spasmelor vezicii urinare și a sfincterului urinar** :

nevoie imperioasă de a urina,

nevoie dureroasă și neeficientă,

nevoie urgentă de a evacua urina ce altfel este pierdută incontinent,

dorință permanentă, nejustificată de a urina (tenesme vezicale, apărute fie separat fie însoțite de tenesme rectale).

Dar și retenție de urină, spastică de obicei, glob vezical.

Urină ce este eliminată strop cu strop, cu mare efort și însoțită de retenție sau disurie.

Dureri cu caracter de arsură sau tracțiune pe uretră în timpul urinării.

O indicație de valoare în actualul context terapeutic, confirmată de practica proprie, mi se pare a fi *tulburările urinare după exces de medicație psihotropă*, tranchilizantă sau sedativă, fie că este vorba de urinarea întârziată ori de polakiurie.

SINDROAMELE GENITALE

La bărbați, *aspectul bifazic al remediului este pregnant* : dorință sexuală crescută, excesivă (chiar priapism) , cu erecții violente și apărute în contexte nepotrivite, dar care la un moment dat diminuează sau încetează brusc, până la impotență. În perioada de excitabilitate apar numeroase poluții, atât diurne cât și nocturne, în timpul somnului, mai frecvent după perioade de luxurianță și indulgențe, chiar și după excese sexuale sau masturbație. În perioadele de depresie, impotența este frecventă deși dorința sexuală se menține.

La femei menstrele sunt de obicei prea frecvente, cu sânge în abundență, de culoare închisă, chiar metroragie. Dureri crampoide, de mare intensitate, ca de naștere (Chamomilla) la nivelul uterului, apărute intercurent, după furie sau la menstruație, ce obligă la flectarea genunchilor pe abdomen și sunt ameliorate de căldură. Dureri de naștere foarte violente, până la leșin. Dureri de naștere violente cu nevoie imperioasă de defecare.

Dorință sexuală crescută chiar violentă. Sunt dintre femeile ce-și pot separa dorințele sexuale de contextul afectiv (Platina, Medorrhinum).

SINDROMUL RESPIRATOR

Numeroase simptome ce apar în context cataral, față de care remediul este sensibil.

La nivelul laringelui și traheii, apare ca simptome dominante constricția, cu senzație de neplăcere, de iritație sau de nod în gât, și răgușeala. Răgușeala este resimțită că o asprime în gât, cu senzație de mâncărime, agravată în timpul somnului și de tuse.

Tusea are caracter constrictiv, predominant uscat (mai ales noaptea), intens iritativ până la paroxisme astmatiforme. Este o tuse sufocantă, spasmodică, violentă, dureroasă ce poate apare în orice context dar mai ales în excitații nervoase, dar și dimineată devreme înainte de scularea din pat. Unul din caracterele fundamentale ale tusei este aceea că *este întotdeauna însoțită de o oarece senzație de greață și că sfârșește adeseori cu vomă*. Este agravată de alimentare.

Tusea este ameliorată de lichide calde (în special cea nocturnă) dar și de aerul deschis sau de distrația atenției(tusea neurogenă). Senzația ce însoțește adeseori tusea este aceea de insuportabilitate(Chamomilla) sau de durere de cap, ce obligă subiectul să-și țină capul cu mâinile în timp ce tușește (Bryonia).

La nivelul pieptului apar simptome congestive, mai ales catarale, ce pot culmina, rar cu hemoptizii pe condiții tarate, cum este cazul alcoolcilor, sau în contextul supresiei hemoroidale (unul din marile simptome cheie ale remediului)

SINDROMUL CARDIOVASCULAR

Numeroase tipuri de palpitații : după cafea, după mâncare, la culcarea în pat. Însoțite de senzația - generatoare de anxietăți - de slăbiciune în regiunea inimii. Alături de vertij apar și simptome periferice de insuficiență vasculară, mai ales de tip spastic : decolorare - palidă - a extremităților, senzație de amorțeală, de furnicătură , de răceală .

Mâinile sunt reci în timpul frisoanelor dar și în timpul unor emoții.

Uneori durerile resimțite în regiunea cardiacă pot fi intense - și anxiogene - fără nici un fel de modificări obiective, sau însoțite doar de o frecvență cardiacă crescută.

Subiecți expuși accidentelor ischemice - cerebrale sau cardiace - în condiții de stres crescut sau prelungit. (Personal, aș trece acest simptom cu gradul 4 în repertoriu.)

SINDROMUL NEUROVEGETATIV

Există o multitudine de simptome ce arată repercusiunea remediului asupra aparatului neurologic ce pot fi grupate în patru categorii: dureri, pareze și paralizii, tremurături, senzații particulare (slăbiciune, tensiune, sau rigiditate)

Durerile pot fi și de origine reumatismală , la nivelul articulațiilor și oaselor, resimțite mai intens dimineața. Adeseori consecință a abuzurilor alimentare și alcoolului, pot prezenta caracterul vădit al unei gute.

Este un important remediu al durerilor sciaticice. Ameliorate întotdeauna de căldură, apărute după expunere la frig, cu contractură intensă a musculaturii paravertebrale (Colocynthis) , survenind în valuri și senzație de insuportabilitate. Din experiența proprie și a colaboratorilor, mare remediu al sciaticilor “ mecanicilor auto” ce lucrează în stres și expunere a spatelui la frig.

Conform patogeneziilor, remediu al parezelor, în special al celor ce afectează membrele inferioare, apărute fie după atacuri apoplexice, fie după eforturi intense, fie după excese sexuale.

Tremurături ale mâinilor, ale capului, boală Parkinson, sau doar senzația de tremurătură la emoții (Gelsemium). Adeseori greu de diferențiat de Agaricus (același context de alcoolism, același stres. Agaricus tipologic însă se prezintă ca un învins în timp ce Nux vomica luptă în continuare).

Senzație de slăbiciune a membrelor, mai ales inferioare, mai ales dimineața.

SOMNUL ȘI VISELE

Viața ascunsă la Nux vomica este la fel de intensă ca și cea aparentă. Somnul nu reușește să despartă realitățile. Pe cât de activ în viața conștientă, pe atât de intens în proiecțiile onirice. Primul și cred cel mai important key-note al remediului în acest domeniu este trezirea nocturnă, din cauza problemelor de peste zi, probleme pe care le ruminează ineficient în orele nopții și care îl epuizează.

Modelul de somn la Nux vomica este tipic : adoarme brusc, de obicei la televizor sau cu o carte pe piept, se trezește la 3-4 noaptea cu gânduri legate de afacerile curente pe care le rumegă ineficient - și fantasmagoric - până pe la 5-6 dimineața când readoarme. Orele de somn lipsă îl fac să fie profund indispus dimineața la trezie.

Bibliografie.

1. Allen.T.F - Encyclopedia of pure Materia Medica, Ex Libris, Archibel Ltd, 1997
2. Allen.H.C. - Key-notes and characteristic, Jian Publ. Bombay 1996
3. Boericke W. - Homoopatsche Mittel und ihre Wirkungen, Verlag Grunlagen und Praxis, 1986
4. Farrington E.A. - Clinical Materia Medica, Jain Publishers Ltd, Bombay, 1995
5. Hahhneemann S. - Materia Medica Pura and chronic diseases, Ex Libris, Archibel Ltd, 1997
6. Grigorescu E., Ciulei J., Stănescu U. - Index Fitoterapeutic, ed. Medicală, București, 1986
7. Kent J.T. - Lectures on Materia Medica, Ex Libris, Archibel Ltd., 1997

8. Reckeweg H.H. - *Materia Medica, Homoeopathia antihomo toxica*, vol I, Aurelia Verlag, Baden - Baden, 1983
9. *Synthesis 6.2* - pr. Radar, Archibel Ltd, 1997